

Konferenční návrhy staršovstva Sboru CB v Liberci

(pro mimořádnou konferenci CB 23.11.2013):

Obsah:

- I. Návrat ke kořenům – historický a společenský kontext
- II. Východiska, data, pojmosloví
- III. Konferenční návrhy a zdůvodnění konferenčních návrhů
- IV. Přílohy – grafy

I. NÁVRAT KE KOŘENŮM

Zákon 428/2012 řeší kromě nápravy křivd z doby komunismu především definitivní odluku církve od státu, jednu ze základních zásad stanovenou při vzniku naší církve v 19. Stol. Po sametové revoluci (1989) měly církve poměrně vysoké morální renomé pro svou statečnost v době komunismu (i když ne všechny a ne všichni členové církví). Bohužel ho postupem času ztratily (a to právem i neprávem) rozbředlým projednáváním o restitucích. Jediný způsob jak změnit narušený vztah společnosti vůči církvím je vysvětlit, že postupně navrácené peníze v restituci nebudou sloužit jen nápravě křivd, náběhu na úplné samofinancování církví, ale že zároveň bude výrazná část finančních prostředků věnována na projekty, které budou sloužit celé společnosti. Jedná se zejména o oblasti, ve kterých to stát nedělá téměř vůbec, nebo to dělá špatně, ale v každém případě dráž. Přijaté principy by mělo znát nejen vedení církve a sborů, ale všichni členové církve tak, aby je uměli vysvětlovat svým spoluobčanům ve všech pozicích občanského života a také je uměli obhajovat. Myslíme si, že tudy vede cesta návratu důvěry státu v církve a zároveň důvěry společnosti v církve.

Doposud stát sanoval provoz CB 32,4 mil.Kč/rok a tyto peníze musely být účelově používány na platy duchovních. Přijetím Zákona č.428 /2012 tato praxe skončila. Během příštích 30 let stát postupně přidělí (nelineárně) Církvi bratrské celkem cca **1,173 mld. Kč**

Poté dojde k definitivní odluce CB od státu a CB bude závislá už jen na obětavosti svých členů a darech, popř. na výnosech z vlastního podnikání. Přechod k úplné finanční nezávislosti CB na vnějších zdrojích je neodvratný a nastane nejpozději za 30 let. Nebo dříve?

Nevidíme jako smysluplné období přechodu k biblickému samofinancování církve zbytečně prodlužovat tím, že prostředky od státu budou využívány na sanaci provozních nákladů (platů kazatelů) déle, než je nezbytně nutné. CB dnes stojí před rozhodnutím. Buď dopustíme, že peníze (nebo jejich velkou část) průběžně spotřebujeme na svůj vlastní provoz a problém se samofinancováním přesuneme na naše děti, anebo proces přechodu k samofinancování maximálně urychlíme a získané prostředky budeme ukládat stranou.

Pro CB se nabízí historicky jedinečná a asi neopakovatelná šance získané prostředky kumulovat a tím si otevřít prostor pro opravdu velké celocírkevní, nebo nadsborové projekty. V historii nám bylo mockrát pomoheno jinými církvemi a sbory ze zahraničí. A jak to dokázaly? Jen tak, že vedle pokrytí svých režii uměly naakumulovat dostatečné „nedotknutelné“ rezervy, vytvořené právě pro takové situace. Takovou církví byla i naše CB od samého počátku.

Čelíme dnes velkému odporu veřejnosti. Ponechme stranou, nakolik je veřejné mínění ve svých soudech spravedlivé, či nikoliv, ale z biblického pohledu je otázka, jak tento finanční „dar z nebes“ použijeme pro službu světu, naprosto legitimní. Na otázku, „a co s těmi penězi uděláte?“ by měl umět odpovědět každý člen CB spatra. Dá se říci, že restitucemi se role dlužníka a věřitele částečně vyměnily. Něco světu dlužíme a CB by měla mít silnou a všemi členy sdílenou vizi, jak tento dluh vyrovnáme, jak chceme získané peníze použít pro službu světu. Zatím takovou sjednocující vizi nemáme, ale nic nám nebrání ukládat darované peníze stranou, do doby, kdy ji mít budeme. Pospíchat nemusíme.

Domníváme se, že na podzimní konferenci by měly být předloženy minimálně tři (lépe více) kvalitně připravené, rovnocenné a vzájemně porovnatelné alternativy financování CB z pohledu:

1. rychlosti přechodu CB k biblickému samofinancování (tj. varianta **RYCHLÁ, STŘEDNÍ a POMALÁ**)
2. a z pohledu přerozdělení získaných prostředků a budoucí schopnosti CB kumulovat prostředky na velké projekty. Zde je celá škála od varianty **KUMULATIVNÍ** (tj. kumulace a centralizace zdrojů) k variantě **ATOMIZAČNÍ** kdy dojde k maximálnímu přerozdělení peněz do kompetence sborů.

Konference by pak měla dát prostor pro diskuzi a obhajobu jednotlivých variant, aby se každý delegát mohl v souladu se svým svědomím a mandátem od svého sboru pro jednu z variant rozhodnout a dát jí v tajném hlasování svůj hlas. Hlavním kritériem pro rozhodnutí budou právě odpovědi na výše uvedené otázky.

Teprve potom uloží konference Radě CB (popř. zvláštní komisi) zpracování detailního realizačního scénáře.

Domníváme se, že RCB bude pod silným tlakem řady sborů i jednotlivců, aby se maximum prostředků rozdělilo mezi sbory. Naše generace je žel stále ještě poznamenána socialistickým způsobem myšlení a dá se předpokládat, že mnozí z nás budou chtít, aby RCB přerozdělením získaných prostředků nahradila výpadek státu. Malé sbory se budou obávat existenčních potíží a silné sbory zase budou chtít získané přebytky použít na své vlastní projekty (často i s velmi diskutabilním přínosem a udržitelností).

Už dnes vnímáme, že po CB koluje předběžný návrh RCB, který ve světle uvedeného považujeme za **pomalý, atomizační** a přesto již se zpracovaným **detailním realizačním plánem**.

Proto chceme konferenci předložit 2 návrhy scénářů – **RYCHLÝ A STŘEDNÍ**. Z pohledu přerozdělování peněz jsou oba **KUMULATIVNÍ**.

II. VÝCHODISKA, DATA, POJMOSLOVÍ

- **PŘÍSPĚVEK:** Příspěvek na podporu činnosti církví, který bude stát vyplácet církvím po přechodné období 17 let. Celková výše příspěvku pro CB za celých 17 let činí cca **412 000 000 Kč**. V prvních třech letech se výše příspěvku rovná částce, poskytnuté CB v roce 2011 (= 32 335 000 Kč), od čtvrtého roku přechodného období se výše příspěvku každoročně snižuje o částku odpovídající 5% částky vyplacené v prvním roce přechodného období.
- **NÁHRADA:** Paušální finanční náhrada za nevydaný majetek, která se bude vyplácet ve 30 bezprostředně po sobě následujících ročních splátkách (cca **25,4 mil.Kč/rok** + inflace). Celková výše finanční náhrady činí pro Církev bratrskou **761 051 303 Kč** (+ inflace, viz Hlava III zákona „Finanční vypořádání“).
Poznámka: tyto peníze můžeme chápat jako „nečekaný dar z nebe a katolického majetku“. Skutečné náhrady sborového majetku CB tvoří jen část z uvedených prostředků.
- Sbory do roku 2012 přispívaly ze svých příspěvků na 1/3 platů duchovních (tzv. valorizace, kterou vždy určovala RCB a schvalovala konference) ve výši **11,7 mil.Kč**. (Zdroj: P.Gulich, CBtoky peněz.jpg, 2012)
- Tj. na platy duchovních se vydávala částka **44 mil.Kč/rok** (2/3 stát, 1/3 sbory CB).
- V předkládaném modelu nepočítáme s inflací, valorizací, časovou hodnotou peněz.
- Počet členů pro modelový výpočet uvažujeme **7.500** (platící řádní a přípravní).

Jinými slovy, toto je jádro problému. Finanční soběstačnost CB znamená nahradit dnešní příspěvek od státu (32,3 mil./rok) na platy duchovních **zvýšením obětavosti svých členů „jen“ o 4307 Kč na člena a rok (tj. o 360 Kč/měsíc)**. Pokud to dokážeme (a to nám přece nebude trvat 30 let!), pak jsou veškeré peníze od státu příjmem navíc, který bychom neměli projíst.

Číslo – základní idea návrhů Liberce v porovnání s návrhem RCB:

Celkem od státu během 30 let dostaneme: 1173 mil.Kč (= 100%)	Návrh Liberce Var. 1	Návrh Liberce Var. 2	Návrh RCB
1. Za jak dlouho bude CB úplně nezávislá? (délka přechodného období)	7 let	17 let	30 let
1. Kolik z peněz od státu (1173 M) se rozdělí mezi sbory?	129 mil.Kč (11%)	290 mil.Kč (25%)	1.055 mil.Kč (90%)
1. Kolik z peněz od státu (1173 M) se zkumuluje do centrálního Fondu ?	1043 mil.Kč (89%)	881,6 mil.Kč (75%)	117 mil.KčM (10%)
1. O kolik musí v přechodném období narůst obětavost 1 přispívajícího člena / rok?	4307 Kč	4307 Kč	Neřeší, spotřebují se peníze od státu
1. Jaký je nutný každoroční meziroční nárůst obětavosti člena?	+615 Kč/rok	+253 Kč/rok	

Grafické znázornění jednotlivých variant je příloze.

III. KONFERENČNÍ NÁVRHY STARŠOVSTVA SBORU CB V LIBERCI (pro mimořádnou konferenci CB 23.11.2013):

1. Procedurální návrh, vztahující se pouze k mimořádné konferenci 23.11.2013

- Všechny návrhy (varianty) předložené konferenci 23.11.2013 se posoudí a oklasifikují (kdo to udělá – návrhová komise?) od nejtvrdší po nejměkčí variantu dle:
 - Délky přechodného období k úplné finanční nezávislosti („úplné“ rozuměj jen z obětavosti členů, bez jakékoliv pomoci státu, či přerozdělené pomoci z RCB)
 - Celkové částky vyčerpané z veškerých peněz od státu (teoreticky 1173 mil. Kč) na výpomoc sborům v odvodech na platy kazatelů do centra
 - Celkové částky naspořené do centrálního FONDU CB (či FONDŮ)
- Poté proběhne o návrzích volná diskuze, kde předkladatel návrhu dostane prostor návrh vysvětlit a obhájit
- Nakonec proběhne volba –delegáti zvolí „svou“ variantu vhozením jednoho lístku s číslem preferované varianty do urny.

Zdůvodnění:

Jelikož podzimní konference je monotematická, pomůže to zpřehlednit situaci. Obvyklá procedura postupného hlasování (běžná na výročních konferencích) vylučuje možnost volby, výběru.

2. Centrální FOND CB

Pro uložení peněz uspořených z PŘÍSPĚVKU A NÁHRADY navrhujeme založit nový centrální Fondu CB dle těchto rámcových pravidel:

- Správní radu Fondu CB tvoří 100% členové CB a schvaluje je konference. Schválení uzávěrky podléhá konferenci
- Po ustavení Fondu bude do něj začleněn i stavební fond (poznámka: do doby než bude FOND ustaven jej může právě SF suplovat)
- Peníze Fondu CB budou použity jen dvěma způsoby:
 1. **Vratné půjčky sborům** (s úrokem kryjícím inflaci) na sborové projekty schválené konferencí (Fondem bude plněna i funkce dnešního SF. Poznámka: zde souhlasíme s návrhem SF posílit z prvních plateb státu stávající SF o +50 mil.Kč)
 2. **Nevratná přímá podpora**, investice do velkých projektů předkládaných RCB, nebo sbory a nebo i jinými, spřízněnými církvemi (spoluúčasť CB) na poli misie, diakonie, charita apod. Z peněz Fondu CB budou financovány jen takové projekty (ať už investičního, či neinvestičního charakteru), které mají dobře zpracovanou studii proveditelnosti a především skýtají naději dlouhodobé udržitelnosti, tj. je vyřešeno i zajištění prostředků na případné investice, ale zejména na provoz příslušných zařízení. Zde se můžeme poučit z praxe financování projektů EU s tím, že ji můžeme pro vlastní potřebu výrazně zjednodušit. Tyto projekty soutěží o zdroje FONDU CB a ty nejlepší konference schválí a přijme jako celocírkevní.

Zdůvodnění:

Ať už bude zvolen jakýkoliv scénář spojení z PŘÍSPĚVKU A NÁHRADY, vytvoření jednoho FONDU s jasnými pravidly hospodaření (pravděpodobně odlišnými od SF) je nezbytné.

3. A) Návrh přechodu CB k samofinancování během 7 let (2014–2020)

Konference stanovuje, že délka přechodu CB k úplné finanční nezávislosti bude trvat 7 let, počínaje rokem 2014 (PŘÍSPĚVEK a NÁHRADU za rok 2013 řeší konference zvlášť), přičemž sborům přerozdělí RCB v uvedených 7 letech částku 129 mil. Kč, tedy 11% (ostatní chybějící peníze pokryjí sbory nárůstem obětavosti svých členů). Zbývající získané a nerozdělené peníze od státu nad tuto částku budou uloženy na samostatný účet do doby, než bude další konferencí ustaveno a schváleno založení Fondu CB.

Konference dále ustavuje hospodářskou komisi, která pro výroční konferenci CB v 5/2014 připraví:

- a) Kandidátku do správní rady Fondu, návrh stanov a pravidel fungování Fondu a způsob využívání peněz
- b) Detailní návrh financování provozu CB v dalších letech v intencích schválené doby přechodu k samofinancování a velikosti centrálního fondu CB.

3. B) Návrh přechodu CB k samofinancování během 17 let (2014–2030)

Konference stanovuje, že délka přechodu CB k úplné finanční nezávislosti bude trvat 17 let, počínaje rokem 2014 (PŘÍSPĚVEK a NÁHRADU za rok 2013 řeší konference zvlášť), přičemž sborům přerozdělí RCB v uvedených 17 letech částku 290 mil. Kč, tedy 25% (ostatní chybějící peníze sbory pokryjí nárůstem obětavosti svých členů). Zbývající získané a nerozdělené peníze od státu nad tuto částku budou uloženy na samostatný účet do doby, než bude další konferencí ustaveno a schváleno založení Fondu CB.

Konference dále ustavuje hospodářskou komisi, která pro výroční konferenci CB v 5/2014 připraví:

- a) Kandidátku do správní rady Fondu CB, návrh stanov a pravidel fungování Fondu a způsob využívání peněz
- b) Detailní návrh financování provozu CB v dalších letech v intencích schválené doby přechodu k samofinancování a velikosti centrálního fondu CB.

Zdůvodnění (pro variantu A i B)

RCB na výroční konferenci 9.–11.5.2013 v Brně nastínila svůj návrh, který chystá pro mimořádnou konferenci v listopadu. Obě varianty našeho návrhu jsou v podstatě alternativou k návrhu RCB, a to z těchto důvodů:

1. Návrh RCB vychází ze záměru: **vše církvi** (jeho přesné znění nám v době podání návrhu není známo, nicméně jeho záměr je jasný). Konkrétně: většinu (80–90%) PŘÍSPĚVKU a NÁHRADY rozdělit sborům, zbytek (10–20%) využít celocírkvevně (stav. fond, personální fond...).

Naše **návrhy CB v Liberci** jsou vedeny záměrem: **většinu světu**. Konkrétně: 11% (var. A) resp. 25% (var. B) z PŘÍSPĚVKU a NÁHRADY využít v církvi a celý zbytek (89% resp. 75%) vložit do projektů, ze kterých by měla užitek celá společnost (např. hospic). Jedná se zejména o oblasti, ve kterých to stát nedělá téměř vůbec, nebo to dělá špatně, ale v každém případě draž. Myslíme si, že tudy vede cesta návratu důvěry státu v církve a zároveň důvěry společnosti v církve.

Nezpochybňujeme správnost navrácení majetku církvim a vyplacení restituční náhrady, a to z principiálního hlediska (co bylo nakradeno, má být vráceno), i z praktického hlediska (církve mají předpoklad hospodařit s restituční náhradou lépe, pokud bychom se restituční náhrady vzdali, jako např. BJB, zůstanou peníze státu a stát je vytuneluje). O to větší zodpovědnost ovšem na nás leží. Svět se nás bude ptát (a už se ptá): „Jak s penězi od státu naložíte?“ Především finanční náhrada za zabavený majetek totiž Církvi bratrské díky benevolenci katolické církve spadla do klína jaksi nezaslouženě, protože obdržená částka je daleko vyšší než zabavený majetek CB (navíc v současnosti nic z tohoto majetku nepatří státu, takže bychom na jeho vrácení tak jako tak neměli nárok). Je to pádný důvod tyto peníze nerozdělit mezi sebe, ale v duchu biblického pokynu: „zadarmo jste dostali, zadarmo dejte“ (Mt 10,8) je využít tak, aby z nich měla užitek celá naše společnost.

2. Návrh RCB je veden obavou, aby příliš rychlé „odstřížení“ od státních peněz nezlikvidovalo sbory CB (zvláště ty malé), protože by neměly na zaplacení svého kazatele. Rozumíme této obavě RCB, která nese zodpovědnost za církev, ale tvrdíme, že řešení, které Rada navrhuje, problém financování pracovníků neřeší, pouze ho odsunuje o několik málo let. Dříve či později restituční náhrada dojde (čím menší sbor, tím dojde rychleji), a dříve či později bude každý sbor CB postaven před zásadní přehodnocení a řešení své situace: buď se radikálně zvýší obětavost jeho členů, nebo sbor prostě nebude mít svého kazatele, příp. se sloučí s jiným sborem. A zkušenosti z minulosti nám napovídají, že sbory budou toto radikální a nepopulární řešení odkládat do té doby, dokud nedojdou peníze od státu úplně. Vždyť o plánované odluce víme již dlouhá léta, a přesto to sbory neřeší a vyčkávají; proč by to v dalších letech mělo být jinak?

Náš **návrh CB v Liberci** proto již vychází z předpokladu, že rozpuštění peněz od státu na sbory problém neřeší, pouze odsunuje. Zásadní řešení jsme nastínili výše. Proč s ním tedy otálet, když nás dříve či později stejně nemine? Proč neřešit problém zásadně co nejdříve, aby mohly být ušetřené peníze z výše uvedených důvodů použity ve prospěch celé naší společnosti?

3. Návrh RCB je dále motivován myšlenkou, že peníze od státu sbory použijí na misii, následně skrze misijní činnost získají nové členy a početně narostou natolik, že si už budou moci kazatele zaplatit (tak to alespoň zaznělo na konferenci v Brně). Je to hezká myšlenka, ale nereálná z těchto důvodů:

a) Finanční částka od státu, pokud se rozdrobí na jednotlivé sbory, je příliš malá na to, aby mohla sloužit k efektivní misijní činnosti. Když ji zprůměrujeme, je pouze o 10% vyšší než současný příspěvek státu na platy. Navíc dle zamýšleného návrhu RCB jenom 25% z částky bude rozděleno na všechny sbory stejnoměrně, zbytek (75%) bude rozdělen podle počtu členů. Malé sbory tedy dostanou výrazně méně než velké, 4 nejmenší sbory dokonce už v prvním roce dostanou méně, než dostávají od státu teď. Přitom právě malé sbory budou logicky potřebovat misijně pracovat, aby vyrostly, ovšem právě ony nebudou mít za co misii konat. Navíc misijní práce je v dnešní době „během na dlouhou trať“, těžko předpokládat, že sbory stačí vyrůst následkem misie v době několika málo let, než částka, která jim zbude na misii, dojde.

b) Je otázkou, zda příčinou nízké efektivity naší misijní práce je primárně nedostatek financí, a pokud tedy finance mít budeme, misie už půjde jako na drátku. Příčina je dle našeho soudu jinde: v nás samotných, v době, ve které žijeme, atd. Takže i kdyby měly malé sbory finance na misii (což tak z výše uvedeného důvodu stejně nebude): pokud se nezmění náš přístup k misii jako takové, finance samy o sobě nám nepomohou.

4. Návrh RCB rozdělit většinu peněz od státu sborům vychází z tvrzení, že pokud není nějaký větší projekt (diakonický, misijní, zdravotnický...) zaštitěn a provozován konkrétním sborem, není po čase funkční a má problémy přežít. Jen konkrétní sbor má prý potenciál k trvalému provozování projektů.

Náš **návrh CB v Liberci** vychází z přesvědčení, že úspěšnost určitého projektu závisí spíše na kvalitním a schopném managementu než na tom, kdo ho provozuje. Jmenujme třeba Slezskou diakonii nebo Adu. Jsou to celocírkevní organizace, ale mají profesionální vedení a podporu celé církve a kde jsou v současnosti? Mají respekt církve i světa a občané jsou ochotní přispívat miliony do sbírek. Pokud zde nepřekročíme svůj stín, nebudeme mít odvahu udělat i nepopulární kroky a nezačneme některé věci dělat jinak nebo na ně jinak nahlížet a dávat jim nové priority, váhu a hodnotu, tak ztratíme minimálně část toho, co dělá církev církví.

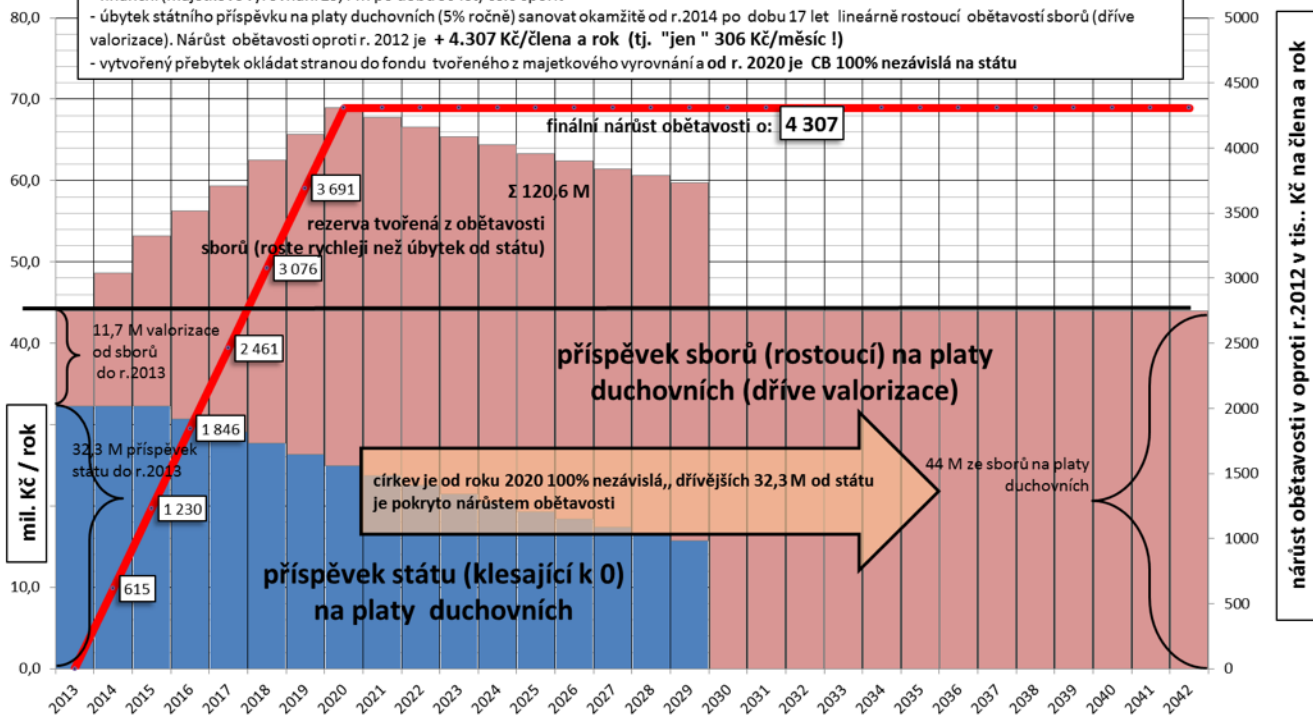
Liberecké staršovstvo 21.5.2013

IV. PŘÍLOHY – GRAFY:

1. Var.1 – Liberec – 7 let k finanční soběstačnosti CB
2. Var.2 – Liberec – 17 let k finanční soběstačnosti CB
3. Vývoj FONDU v čase pro všechny 3 varianty (Lbc A a B, RCB)

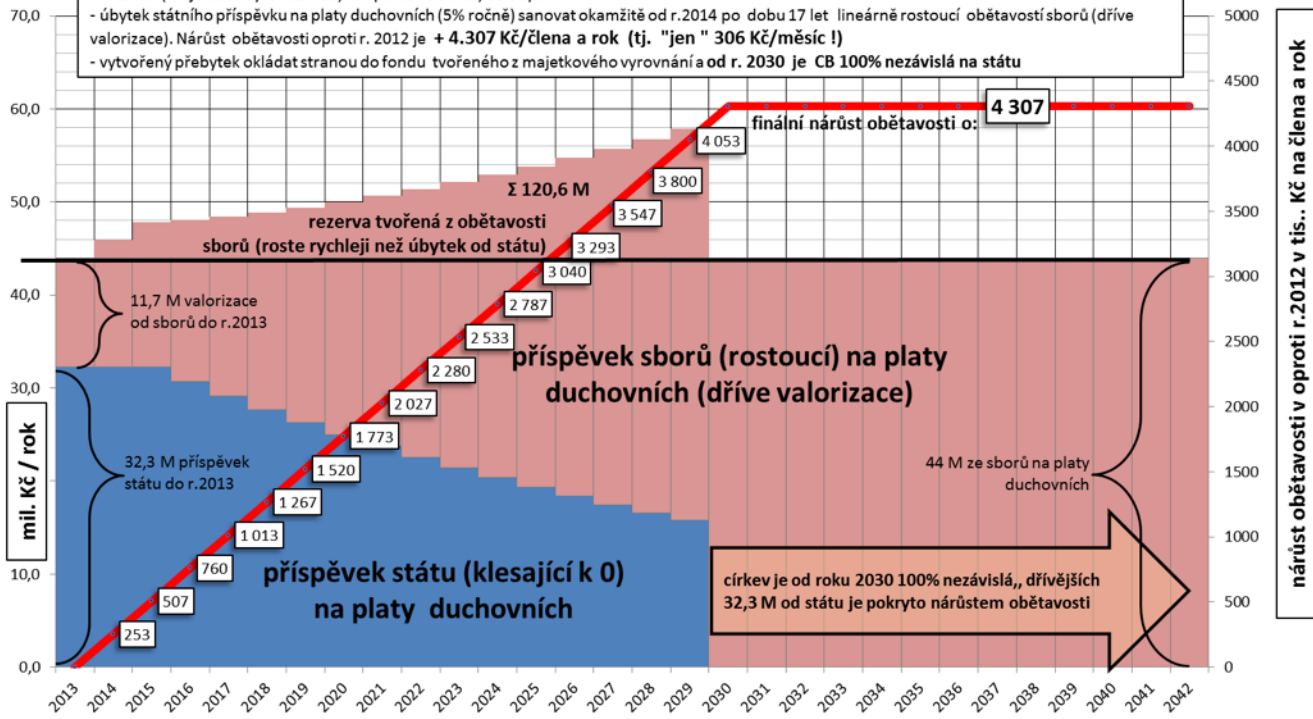
Konferenční návrh Liberce var. A: 7 let k finanční nezávislosti

- finanční (majetkové vyrovnání 25,4 M po dobu 30 let) celé spořit
- úbytek státního příspěvku na platy duchovních (5% ročně) sanovat okamžitě od r.2014 po dobu 17 let lineárně rostoucí obětavostí sborů (dříve valorizace). Nárůst obětavosti oproti r. 2012 je + 4.307 Kč/člena a rok (tj. "jen " 306 Kč/měsíc !)
- vytvořený přebytek okládat stranou do fondu tvořeného z majetkového vyrovnání a od r. 2020 je CB 100% nezávislá na státu

Konferenční návrh Liberce var. B: 17 let k finanční nezávislosti

- finanční (majetkové vyrovnání 25,4 M po dobu 30 let) celé spořit
- úbytek státního příspěvku na platy duchovních (5% ročně) sanovat okamžitě od r.2014 po dobu 17 let lineárně rostoucí obětavostí sborů (dříve valorizace). Nárůst obětavosti oproti r. 2012 je + 4.307 Kč/člena a rok (tj. "jen " 306 Kč/měsíc !)
- vytvořený přebytek okládat stranou do fondu tvořeného z majetkového vyrovnání a od r. 2030 je CB 100% nezávislá na státu

FOND CB - vývoj příjmu a stavu dle jednotlivých variant (Lbc 1 a 2, RCB)

